

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/365/2014
Identifikačné číslo spisu:	7911204204
Dátum vydania rozhodnutia:	23.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7911204204.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu JUDr. S., bývajúceho v O., proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova č. 2, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 400.000 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 14 C 57/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 13. novembra 2013 sp. zn. 11 Co 334/2012, rozhodol

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Trebišov rozsudkom zo 14. februára 2012 č.k. 14 C 57/2011-121 žalobu o náhrade nemajetkovej ujmy 400.000 Eur s príslušenstvom titulom náhrady nemajetkovej ujmy za nesprávne úradné postupy spôsobené pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) zamietol. Svoje rozhodnutie zdôvodnil § 1 písm. a/, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 písm. f/, bod 1, § 6 ods. 1 a § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. a poukazom na to, že pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., musia byť súčasne splnené základné podmienky a to musí byť preukázaný nesprávny úradný postup, resp. existencia nezákonného rozhodnutia, výška škody, príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nesprávnym úradným postupom, prípadne nezákonným rozhodnutím, čo v konaní preukázané nebolo. V žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalobcu uviedol päť nesprávnych úradných postupov, z ktorých iba jeden - v prípade druhého namietaného nesprávneho úradného postupu (žalovaná do obžaloby nevyhodnotila dôkaz videozáznam Mestskej polície O.) bol preukázaný, avšak žalovaná vo vzťahu k tomuto namietanému postupu nebola vecne pasívne legitimovaným účastníkom konania. Na základe uvedených skutočností súd dospel k záveru, že zo strany žalobcu nebola preukázaná (okrem druhého nesprávneho úradného postupu) existencia nesprávneho úradného postupu. Ďalej poukázal na to, že pre priznanie náhrady je nevyhnutným predpokladom vznik škody. Žalobca zdôraznil predovšetkým, že prokuratúra kriminalizovala jeho osobu, a tým zasiahla do jeho práv, avšak pre posúdenie vzniku

zodpovednosti má podľa súdu zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je náhrada požadovaná. Žalobca v konaní nepreukázal, aká konkrétna ujma mu bola spôsobená konkrétnym nesprávnym úradným postupom. Z vyjadrenia žalobcu súd zistil, že jediným kritériom určenia výšky nemajetkovej ujmy bol priemerný mesačný a ročný plat právnik. Súd mal za to, že náhradu nemajetkovej ujmy nemožno stotožňovať s nárokom na ušlý zisk a rovnako ho nemožno vyčísliť vo vzťahu k zárobku iných osôb s právnickým vzdelaním bez ohľadu na nesprávny úradný postup. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal vznik škody spôsobenej konkrétnymi nesprávnymi úradnými postupmi, a teda nebol naplnený druhý predpoklad vzniku zodpovednosti ako aj následne tretí predpoklad (príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci a vznikom škody). Napokon súd vyhodnotil, že v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup žalovanej (okrem druhého namietaného postupu, kde však nie je daná pasívna vecná legitímácia žalovanej), ako i vznik škody a príčinná súvislosť, preto súd žalobu v tejto časti považoval za nedôvodnú, žalobu žalobcu zamietol.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom z 13. novembra 2013 sp. zn. 11 Co 334/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Aj podľa jeho názoru žalobca ničím nepreukázal nesprávnosť v úradnom postupe, či nezákonnosť vydaných súdnych rozhodnutí v trestnom konaní. V dôvodoch rozhodnutia odvolací súd potvrdil, že žalobca v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali správnosť skutkových, či právnych záverov súdu prvého stupňa. Z obsahu odvolania vyplývalo, že žalobca predložil vlastnú argumentáciu zodpovednosti žalovanej, s ktorou sa však súd prvého stupňa v rozhodovaní o žalobe dostatočne vyporiadal.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 237 písm. d/ O.s.p., t.j. že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie. Táto vada mala spočívať v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj konanie jemu predchádzajúce, považuje za zmätočné. Odňatie možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) malo spočívať v tom, že súd mu neumožnil realizáciu procesného práva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany spočívajúcej v možnosti vykonania a vyhodnotenia relevantných dôkazov. Uviedol, že by bolo zákonné a spravodlivé keby vo veci rozhodol iný odvolací súd, nakoľko Krajský súd v Košiciach mu robí problémy aj v iných súdnych sporoch, v ktorých je účastníkom (§ 237 písm. g/ O.s.p.). Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konania.

Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) nezastúpený advokátom, majúci právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani

takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobcu by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní existencie procesnej vady uvedenej v § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania, nie je významný subjektívny názor účastníka, ale len zistenie, že v konaní k takejto procesnej vade došlo.

Dovolateľ namietal vadu podľa § 237 písm. d/ O.s.p., t.j. že sa v tej istej veci už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

Podľa § 159 ods. 3 O.s.p. len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova.

Podľa § 103 O.s.p. súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 veta prvá O.s.p. platí, že ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Prekážka rozsúdenej veci (rei iudicate) svojou podstatou patrí k procesným podmienkam a jej existencia v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. V zmysle tejto prekážky nemôže sa o veci, o ktorej sa už právoplatne rozhodlo, rozhodnúť znova. Pojem „tá istá vec“ treba vykladať v tom zmysle, že musí ísť o tých istých účastníkov a ten istý predmet konania, t.j., že ide o totožný nárok uplatnený z totožného skutkového základu medzi totožnými účastníkmi konania.

Z obsahu spisu vyplýva, že konanie v právnej veci žalobcu JUDr. S. proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, o náhradu nemajetkovej ujmy 400.000 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 14 C 57/20011 nepredchádzalo žiadne iné konanie na súde a vo veci nebolo predtým rozhodnuté. Vzhľadom na uvedené, konanie nie je zaťažené dovolateľom namietanou vadou (§ 237 písm. d/ O.s.p.).

Z obsahu dovolania žalobcu ďalej vyplýva, že namieta vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým účastníkovi odňal možnosť

realizovať procesné práva, ktoré mu dáva Občiansky súdny poriadok. V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti uplatnenia ich práv [napr. vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), právo byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (§ 123 O.s.p.), na to, aby im bol doručený rozsudok do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Z obsahu spisu nevyplyva, že by oba nižšie súdy v prejednávanej veci v prípade žalobcu nerešpektovali niektoré z týchto práv. Dovolateľ v dovolaní namietal, že súdy mu neumožnili vo veci sa ústne a písomne vyjadriť. Z obsahu spisu však takéto skutočnosti nevyplyvajú. Žalobca v priebehu prvostupňového konania na pojednávaní konanom 6. októbra 2011 bol súdom vypočutý ako účastník konania, kedy mu bolo doručené aj vyjadrenie žalovanej k žalobe (viď č.l. 34-35 spisu). Predvolanie na pojednávanie nariadené na 14. februára 2012 (pri dodržaní lehoty určenej v § 115 ods. 2 O.s.p.), mu bolo doručené 19. januára 2012. Žalobca sa však na pojednávanie nedostavil a svoju neúčast' ospravedlnil, resp. požiadal o doručenie zápisnice z pojednávania, zároveň žiadal, aby jeho podanie z 13.01.2012 bolo považované za sťažnosť na prieťahy konania. Súd prvého stupňa v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p. pokračoval v konaní, aj keď bol žalobca nečinný a nepredložil dôkazy, na ktoré ho súd vyzýval. Odvolací súd v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p. rozhodol bez nariadenia pojednávania. Z uvedeného možno uzavrieť, že súdy v konaní postupovali v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a žalobcovi neodňali možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd poznamenáva, že ani rozhodnutím veci v skoršom termíne (14. februára 2012) než aký bol žalobcovi na jeho sťažnosť na prieťahy v konaní súdom oznámený (predpokladaný termín skončenia veci III. štvrtrok 2012) nebolo porušené žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd tiež zaoberal otázkou, či rozhodoval vo veci vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.).

Vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je upravené v § 14 O.s.p.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Uvedenému cieľu zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého kvalifikovaného vzťahu sudcu k prejednávanej veci alebo jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k nezákonnému rozhodnutiu. Pomer sudcu k veci je daný najmä vtedy, ak sudca má svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci. Môže ísť o prípady, ak je sudca priamo zainteresovaný na výsledku konania (napr. je účastníkom konania), prípadne má na tomto výsledku konania nepriamy záujem (napr. ako je vedľajší účastník) alebo získal informácie o veci tzv. neprocesným spôsobom, t.j. inak ako dokazovaním a vnímaním všetkého, čo vyšlo za konania najavo v zmysle § 132 O.s.p. O kvalifikovaný pomer sudcu k účastníkom konania (ich zástupcom) ide najmä vtedy, ak bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim.

Žalobca námietku zaujatosti však uplatnil len všeobecne voči Krajskému súdu v Košiciach, ktorý podľa jeho tvrdenia mu robí problémy aj v iných týmto súdom prejednávaných veciach. Jeho námietka zaujatosti bola na základe takto zvolenej formulácie neadresná bez uvedenia konkrétneho zákonného dôvodu vyplývajúceho z § 14 ods. 1 O.s.p. Uvedená okolnosť bola aj dôvodom prečo dovolací súd v konaní sp. zn. 7 Nc 54/2012 o námietke zaujatosti nerozhodol (vec vrátil odvolaciemu súdu bez rozhodnutia), keď zdôraznil aj to, že sudcovia vec prejednávajúci neuvádzali žiadne okolnosti, na ktoré dopadá § 14 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd preto v prejednávanej veci, za nezmenenej procesnej situácie nemal dôvod túto otázku znova posudzovať (R 59/1997), a preto uzavrel, že v prejednávanej veci

konanie pred odvolacím súdom namietanou vadou podľa § 237 písm. g/ O.s.p. nie je postihnuté.

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.) Najvyšší súd nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania lebo nepodala návrh na jej priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.